

378:[377:334,55](082)

CP 79

**ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ФАХІВЦЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР**

**МАТЕРІАЛИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

м. Кривий Ріг, 23–24 квітня 2015 р.

Залежно від мети ділові ігри поділяються на:

- навчальні;
- управлінські;
- дослідницькі;
- атестаційні.

Джерела виникнення ділової гри простежується ще в магічних обрядах первісних людей.

Науковці Н. М. Костиця, В. І. Свистун, В. В. Ягупов зазначають, що сутність ділової гри полягає у відтворенні предметного і соціального змісту конкретної професійної діяльності, моделюванні основних умов і системи відносин, які є характерними для цієї діяльності [2, с.15].

Слід зазначити, що ділова гра допомагає майбутнім фахівцям занурюватися у спеціально створену виробничу або реальну атмосферу спілкування, дозволяє виконувати різні ролі, допомагає розкривати потенціал комунікативних здібностей, вчить приймати рішення, сприяє рефлексивному аналізу власної комунікативної діяльності.

Наприклад, у процесі вивчення дисципліни «Професійна психологія» доцільно використати такі завдання: «Чи розумієтеся ви на тонкощах невербального спілкування?», «Як уникнути емоційно-негативного стану у спілкуванні керівника і підлеглого?», «Йдуть збори. Один із підлеглих говорить про ваші вміння і здібності. Як ви будете реагувати на його виступ?», «Чи вмієте ви вести допит?», «Які ідеї ви реалізуєте, якщо вас призначать юрисконсульту в держустанові?». Такі завдання розвивають навички комунікації, вміння налагоджувати контакти, формують навички коректного ділового спілкування.

Під час ділових ігор проводяться такі слідчі дії: допит підозрюваного, обвинувачуваного, підсудного, очна ставка, огляд місця події, відтворення обставин і обстановки події, пред'явлення для впізнання, судове засідання

Отже, сценарії ділової гри необхідні, щоб формувати у студентів навички та вміння ділового спілкування; удосконалювати у них культуру ведення бесіди; розвивати професійне мислення у майбутніх фахівців; налагоджувати міжособистісні контакти у спілкуванні; розуміння стилю спілкування співрозмовника під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін.

Література

1. Бандурка О.М. Юридична деонтологія: підруч. / О.М. Бандурка, О.Ф. Скакун. – Харків: Вид-во НУВС Україна, 2002. – 336 с.

2. Костиця Н.М. Ділові ігри в підготовці фахівців до управлінської діяльності: [навч.-метод. посіб.] / Н. М. Костиця, В. І. Свистун, В. В. Ягупов. – К.: Наук. метод. центр аграрної освіти, 2005. – 53 с.

Микола Крижановський

МЕТОДИКА ФОРМОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ НА ЗАНЯТТЯХ ДІПМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ І КРЕСЛЕННЯ

Реформація вітчизняної системи вищої педагогічної освіти на початку третього тисячоліття згідно з Болонською декларацією є нагальною потребою формування особистості вчителя-технолога, працюючого в області декоративно-прикладного мистецтва створення умов для підвищення його професійного рівня особливо тепер коли підвищення культурологічного та естетичного світогляду людей коли люди хочуть щоб краса оточувала їх всюди, коли сфера застосування прикладного мистецтва все розширюється.

На наш погляд одним із можливих напрямків вирішення цих задач прогресивного гуманістичного напрямку декоративно-прикладного мистецтва полягає у вирішенні проблем в методиці формотворчого процесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В декоративно-прикладному мистецтві важливе місце займає процес створення витворів декоративно-прикладного мистецтва. В методичній та професійній літературі по декоративно-прикладному мистецтві, психології (Г. Громов, Н. Боголюбов, І Зарецький, В. Кузин, І. Стін, А. Хворостов, Т. Шакалова, П. Якобсон) значне місце приділяють цій проблемі. Але, на наш погляд, недостатньо розкривається методика формотворчого процесу яка суттєво впливає на розвиток професійних вмінь у студентів технологій і креслення на заняттях ДПМ.

Декоративно-прикладне мистецтво виникло в результаті бажання людини прикрасити свій побут, виразити своє ставлення до краси і сягає своїм корінням в глибини народної творчості. «Декоративно-прикладне мистецтво – це широка область мистецтва, яка служить художньому формуванню матеріального середовища, створеного людиною, допомагає впровадженню в нього естетичного і ідейно-образного початку...» [5].

Особливістю декоративно-ужиткового мистецтва на відміну від інших видів мистецтва є його стилістичність, тобто відсутність в зображенні прямої подібності з реальними предметами чи їх формами які взяті за основу формотворчого процесу, а також ще одна особливість-поєднання вжиткових та естетичних функцій, біфункціональність даного жанру мистецтва. Художньо-естетична особливість-досягнення синтезу матеріалу, форми, конструкції, композиційної гармонії та декору. Вжиткова необхідність застосування твору в побуті.

Ми вважаємо, що проблеми по створенню творів декоративно-ужиткового характеру на заняттях декоративно-прикладного мистецтва спеціальності технологій і креслення мають місце, тому що методика формотворчого процесу недостатньо розроблена. Методика побудови витвору декоративно-прикладного мистецтва складається із розробки ескізної частини твору, знаходженні композиції, декоративного малювання, декоративного живопису, декоративної скульптури та виконання твору в матеріалі. «Процес створення декоративних творів може бути успішним лише тоді, коли учень з самого початку представляє собі кінцевий результат, який необхідно досягти. Тобто в ході створення твору із дерева і металу учень планує свої дії. Тому що не зробивши попередньої операції не можна перейти до наступної...» [4]

Ескізна частина включає в себе розробку фрескіза, який може бути виконаний графічно, живописно або пластично. Фрескіз дуже стилізований і будується згідно загальних законів, правил та прийомів композиції та законів «рами». Фрескіз виконується для того, щоб на самому початку процесу формотворення побачити декоративний образ в кінцевому результаті, виконаному в матеріалі.

Композиції в декоративно-прикладному мистецтві властивий визначений характер, який розкриває на площині своєрідну закінчену форму. Узагальнення, спрощення, трансформація природних форм в декоративні образи є досить складною задачею для студентів, яким необхідно передати зображення площинно, виразними масами та плямами, в ритмічній побудові.

Декоративний малюнок має велике розходження із малюванням з натури. Коли з натури створюється образ, то природні форми зображуються в різних ракурсах із застосуванням тонових відношень, кольорових відтінків, лінійної та повітряної перспективи, тоді як в декоративному малюванні, як правило, відсутня тримірність і зображення будується на двомірній площині, форми та об'єми показуються у вигляді визначеного візерункового мотиву, узагальнено за допомогою умовних прийомів.

«Художньо-виразна і технічна різновидність витворів декоративного мистецтва характеризується фронтальністю композиції, надзвичайно велика...» [3]

Декоративний живопис поділяється на сюжетний та орнаментальний і може застосовуватися як в екстер'єрі так і в інтер'єрі. Декоративний живопис не прагне точно копіювати реалістичні форми, а відбирає найважливіше, істотне, відкидає непотрібні деталі, а щось стилізує, скорочує, виділяє, підкреслює, перебільшує-створює нову декоративну форму.

Декоративна скульптура (лат. *skulptura* від *sc̄lpo-* висікаю, вирізую), ліплення, пластика (грец. *plastike*, від *plasso*-ліплю), вид просторово-статичного мистецтва, заснованого на принципі тримірності, об'ємного зображення предмету. Об'єктом зображення в скульптурі є люди, тварини, птиці, риби, плазуни і т. п. Скульптура може передавати думку, почуття, стан і настрої людини. «...скульптура передає уявлення про ідеал людини, не просто відображає конкретний образ людей, але і в формі пластичних образів утверджує ідеал, вчить ідеалу, розкриває людську гідність народу, передає духовний стан цілої епохи» [3]

Побудова узагальненого декоративного образу залежить від процесу стилізації форми.. Психолог Є. І. Ігнатьєв писав: «Велика кількість деталей в приватних образах заважає створенню образу із психологічної точки зору є процесом абстрагування від цілого ряду часткових дрібниць нового оригінального образу. Процес виділення самих загальних ознак в часткових образах і об'єднання цих ознак в новому образі ось цей шлях, який проходить уява засоби виробництва (чекан, різець, молоток) і нова техніка виконання (різьба, чеканка, на початковій стадії розвитку...але як тільки з'ясовано саму загальну сутність образу, він потребує насичення деталями»[1].

Такі матеріали як залізо, дерево, камінь потребують інших виразних засобів формотворення на відміну від образотворчого процесу в основі якого лежать реалістичні образи. Основою роботи в декоративній обробці виробів є красиві, ритмічні й емоційно насичені орнаментальні побудови, як наслідок правильного методичного процесу декоративного формотворення, складовими якого є процеси створення ескізу на основі знань законів композиції за допомогою декоративного малювання, живопису та скульптури.

Висновки. В роботі над декоративним образом важливе місце займає знання матеріалу та техніка його виконання інструментами і технологія виготовлення. Але створення образу починається із розробки ескізу майбутнього твору, вирішенням його композиції, декоративним малюванням, живописом, ліпленням. Вивчення студентами-трудоуниками методики формотворчого процесу створення декоративних композицій допоможе їм правильно, професійно підходити до вивчення та побудови декоративного образу на заняттях декоративно-прикладного мистецтва спеціальності технологій і креслення.

Література

1. Ігнатьєв Е. И. Психология изобразительной деятельности детей / Е. И. Ігнатьєв. – Москва : 1961. – 165 с.
2. Кузин В. С. Психолого-педагогические основы детского изобразительного творчества / В. С. Кузин // Творчество юных : сборник. – Москва : Просвещение, 1972. – 256 с.
3. Основы декоративного искусства в школе / под редакцией Б. В. Нешумова и Е. Д. Щелдрина. – Москва : Просвещение, 1981. – 98 с.
4. Хворостов А. С. Декоративно-прикладное искусство в школе / А. С. Хворостов. – Москва : Просвещение, 1981. – 175 с.
5. Хворостов А. С. Чеканка. Инкрустация. Резьба по дереву / А. С. Хворостов. – Москва : Просвещение, 1985. – 176 с.